

Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ Φεβρουαρίου ἐν τῇ Γαλλίᾳ, κατὰ τὰς πληροφορίες τῆς Συνελεύσεως, ἐπὶνενγκε ζήμιαν τῇ χώρᾳ ἐκ 40 δισεκατομμυρίων φράγκων. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1848 ἔτους 14, 000 μικροεμπόρων ἐπώχρυσαν. Τὸ μεταλλικὸν ἐναποταμίευμα τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ 226 ἑκατομμυρίων περιορίσθη εἰς 49 ἑκατομμύρια μόνον.

Ὡστε λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1848 ἔτους γενόμενα ἐν τῇ Γαλλίᾳ, συγκρίνοντες δὲ ταῦτα πρὸς ὅσα συνέβησαν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870-1871 ἔτους, εὐρίσκουμεν, ὅτι κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἡ Γαλλία ὑπέστη γενικῶς δυστυχίας μεγαλειτέρας. Διότι ἐν 1848 ἔτει αἱ ὑποθέσεις καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἰδιωτῶν εἶχον παραλύσει ὡς ἐκ τοῦ γενικοῦ φόβου, ἐνῶ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870-1871 αἱ ὑποθέσεις καὶ τὰ συμφέροντα ἐκείνων ἐβάδιζον σχεδὸν ὡς συνήθως.

Ἡ Γαλλία ἐπλήρωσεν εἰς τὴν Γερμανίαν λόγῳ ἀποζημιώσεως ἐπὶ τῷ τελευταίῳ πολέμῳ ὃ δισεκατομμύρια φράγκων, ποσὸν ὕπερ οὐδενὸς λαοῦ ἢ ἱστορία ἀναφέρει ὡς πληρωθὲν ἐκ τοιαύτης αἰτίας.¹ Καὶ ὅμως τὸ γαλλικὸν ἐμπόριον δὲν συνεταράχθη ἐκ τῆς τοιαύτης καταβολῆς, ἐνῶ ἡ Γερμανία, ἢ τὰ ὃ ταῦτα δισεκατομμύρια παραλαβοῦσα, ὑπέστη κρίσιν νομισματικὴν δεινοτάτην. Αἰτία τούτου εἶναι ὁ πλοῦτος τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ περὶ τοῦ πλούτου δὲ τούτου τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ πρὸ ἡμῶν περὶ οὗ αἰῶνος ὁ διάσημος Ἄγγλος Ῥοβέρτος Πήλ ἔλεγεν: «Ἐὰν ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ ἐπὶ δέκα ἀνθρώπων κερδίζοντων, πέντε ἐναποταμίεύουσιν, ἐν τῇ Γαλλίᾳ ὅμως ἐπὶ δέκα ἐναποταμίεύουσιν οἱ ἑννέα.»

Ποῖον λοιπὸν εἶναι νῦν τὸ ἡμέτερον συμπέρασμα; Ὅτι, ἐὰν ὁ ἀναγνώστης προσθέσῃ τὰ ποσὰ τὰ δαπανηθέντα ὡς ἐκ τῶν πολέμων ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, θέλει εὖρει, ὅτι κατεδαπανήθησαν ἀπειράριθμα δισεκατομμύρια φράγκων οὐχὶ ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ τούναντιον πρὸς καταστροφὴν, δυστυχίαν καὶ ὄλεθρον αὐτῆς. Διὰ τοσοῦτων χρημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν συνηγολεῖται ἡ ζωὴ τοσοῦτων ἀνθρώπων θυσιασθέντων, ἢ καταστροφῇ τοσοῦτων ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης καὶ πολυτίμων πραγμάτων ἐξαφανισθέντων, διὰ πάντων τούτων πόσα ἠδύνατο ἢ ἀνθρωπότης νὰ κατορθώσῃ! Διὰ τοῦτο δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἐὰν οἱ λαοὶ δικαιῶνται νὰ μεριψιμοιῶσι, πρέπει νὰ μέμφωνται τοὺς κυβερνῶντας καὶ πολὺ περισσώτερον τὴν πανουργίαν καὶ τὴν υπερπροσύνην τῶν συμβουλευόντων τοὺς κυβερνῶντας.

N.

1. Τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς ἡ Γαλλία ἐξεπλήρωσε τὰς ἐπαχθεστάτας οικονομικὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις ἀποκαλεῖ ὁ γνωστός γάλλος οἰκονομολόγος Βολδωσκη, ἐν τινι πραγματείᾳ αὐτοῦ, «θρίαμβον τῆς διομηχανίας, τῆς φειδοῦς καὶ ὑγιᾶς χρηματολογικοῦ συστήματος.»

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

τῶν πολυτίμων μετάλλων ἰδίως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1620 ἀνεκαλύφθη εἰς τὸ Περού τὸ περιφημότερον ἐν Ἀμερικῇ μεταλλεῖον, ὀνομασθὲν Ποτόκι. Ὑπολογίζουσιν, ὅτι ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἐξήχθησαν ἔκτοτε μέχρι σήμερον περὶ τὰ ἑπτὰ δισεκατομμύρια φράγκων εἰς ἀργυρον. Ὀλίγον πρότερον εἶχον ἀρχίσει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἤτοι περὶ τὰ 1558, αἱ ἐργασίαι εἰς τὸ τμήμα τοῦ Μεξικῶ Ζακατέκας καὶ εἰς τὴν περιφημον ἀρτηρίαν τοῦ Γουαξαζουάτου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος ἐθαωρήθη ὑπερτεροῦν ὅλα τ' ἄλλα, ἀφοῦ περιέχῃ τὴν Βαλεντιανήν, παράγουσαν καὶ ἀρκετὰ μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ ἀπὸ τοῦ 1760 καὶ ἐντεύθεν.

Ἐκ τῶν μερῶν τούτων ἐξακολουθεῖ ἄφθονος καὶ ἀδιάλειπτος ἡ ροὴ τῶν πολυτίμων μετάλλων εἰς τὴν παγκόσμιον κυκλοφορίαν των μέχρι τέλους τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἀλλὰ ἡ μεγάλη ἐπανάστασις καὶ αἱ πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι, ἃς ἐπραξένησεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Γαλλία περὶ τὰ τέλη τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, ἀντήχησαν μετ' ἀποτελεσμάτων καὶ εἰς τοὺς ἀντίποδας ἡμῶν ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ εἰσβολὴ τῶν στρατιῶν τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος εἰς τὴν Ἰσπανίαν παρέλυσε τὴν μεταλλουργίαν ἐν ταῖς ἀποικίαις αὐτῆς· ὅτε δὲ ἤχησεν ἡ φωνὴ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ρισθόβου μέχρι τῆς Γῆς τοῦ Πυρός, ἐγκατελείφθη ἡ ἐξόρυξις καὶ αὐτῶν τῶν πλουσιωτάτων πηγῶν τῆς Βαλεντιανῆς καὶ τοῦ Γουαξαζουάτου.

Μετὰ τὴν πρόσκαιρον ταύτην ἀνεμοζάλην, καθ' ἣν ὁ ἐτήσιος τόκος διὰ τοὺς μεταλλουργοὺς ἐν Ἀμερικῇ ἔσθασεν εἰς 100-120 τοῖς $\frac{1}{100}$, ἐπῆλθον δαψιλότεροι οἱ καρποὶ τῆς γαλήνης ἀπὸ τοῦ 1825, ὑπερβάσης τῆς ἐτησίας παραγωγῆς τὰ 200 ἑκατομμ. φράγκων, ἤτοι περὶ τὰς 700, 000 κιλόγραμμα ἀργύρου καὶ τὰς 15, 000 κιλόγραμμα χρυσοῦ.

Εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον εὐρισκομένης τῆς παραγωγῆς τῶν πολυτίμων μετάλλων ἐν Ἀμερικῇ ἐπῆλθεν ἡ ἀνακάλυψις τῶν μεταλλεῖων τῆς Καλιφορνίας περὶ τὰ μέσα τοῦ παρόντος αἰῶνος, ταῖς ῥάξαις ῥιζηθὸν τὰς μέχρι τότε μεταλλικὰς σχέσεις τοῦ κόσμου. Τὸ μέταλλον εὐρίσκειτο σχετικῶς ἄφθονον ἐπὶ τῶν προσχωσέων τῶν ποταμῶν, ἐπὶ τῆς ὕψους τῶν ὀρέων μετὰ τὰς βροχὰς, καὶ παντοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἢ τὸ πολὺ μέχρι τινῶν ποδῶν βάθους. Οἱ ἀναζητηταὶ ἐργατικοὶ περιορίζοντο τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ ἀνακινῶσι τὴν γῆν δι' αἰχμηρὰς ῥάβδου καὶ νὰ συλλέγωσι τὰ δραστὰ τεμάχια· εὐρίσκοντο σπανιώτερον καὶ τεμάχια ζυγίζοντα λίτρας τινάς. Οὕτως ἐκφράζονται οἱ πρῶτοι περιηγηταί. Ὀλίγους δὲ μῆνας μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ἐπέτυχον

Ἡ ὀλιγὴ παγκόσμιος παραγωγή τῶν πολυτιμῶν μετάλλων ὑπελογίσθη περὶ μὲν τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος εἰς 900,000 κιλόγραμμα ἀργύρου, ἀξίας 200,000,000 φράγκων, καὶ εἰς 24,000 κιλόγραμμα χρυσοῦ, ἀξίας 80 περίπου ἑκατομμυρίων φράγκων, περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος εἰς 4,000,000 κιλόγραμμα ἀργύρου, ἀξίας 220 ὡς ἔγγιστα ἑκατομμ. φράγκων, καὶ εἰς 70,000 κιλόγραμμα χρυσοῦ, ἀξίας 250 ὡς ἔγγιστα ἑκατ. φράγκων. Ὡστε ἡ ἐτησίαι παραγωγή ἀμφοτέρων τῶν μετάλλων ἀνήρχετο εἰς ἀξίαν ἡμίσεος περίπου δισεκατομμυρίου φράγκ. περὶ τὰ μέσα τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἥδη δὲ περιστρέφεται εἰς τὰ 700,000,000 πρὸ πάντων ἐξ αἰτίας τῆς ἀφθονωτέρας παραγωγῆς τοῦ ἀργύρου.

Ἐκ πρώτης ὄψεως ἴσως φαίνεται μικρὸν τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας παγκοσμίου παραγωγῆς ἀμφοτέρων τῶν μετάλλων ἐξ 700 ἑκατομμ. φράγκ., ἀλλὰ δὲν εἶναι μικρὸν, ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν του, ὅτι ὅλον τὸ ποσὸν τὸ ὑπάρχον εἰς τὸν κόσμον πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπελογίσθη εἰς 4,600 μόνον ἑκατομμύρια καὶ ὅτι ὅλον τὸ ποσὸν, ὅπερ ὑπῆρχε κατὰ τὸ 1830 ἐν τῷ κόσμῳ, ἀνῆρχετο εἰς 28 ἕως 33 δισεκατομμύρια. Παράδειγμα τῆς σπάνιου τῶν μετάλλων ἐν Ἑυρώπῃ κατὰ τὸν μεσαίωνα εἶναι, ὅτι ὁ μὲν Λουδοβίκος ὁ ἅγιος ἐπροίκισε τὴν κόρην του ὑπανδρευθεῖσαν τὸν βασιλέα τῆς Καστιλίας μετ' 114,000 φράγκων, ὁ δὲ Ἐδουάρδος Γ' ἔδωκεν εἰς τὴν κόρην του ἐτήσιον εἰσόδημα 2,700 φράγκων.

Ὁ κ. Michel Chevalier ὑπολογίζει πρὸ 25 ἐτῶν, χάριν περιεργείας ἀπλῆς, ὅτι ὅλος ὁ χρυσὸς ὁ παραχθεὶς ἀπὸ τὸν νέον κόσμον μόλις ἠθελε σχηματίζει ὄγκον 450 κυβικῶν μέτρων, ἦτοι τὸ ἡμισυ τοῦ χώρου μιᾶς μετρίας αἰθούσης τῶν Παρισίων.

Τὰ νομισματοκοπεῖα δὲν δύνανται νὰ μᾶς χορηγήσωσι καμμίαν πληροφορίαν βásiμον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξ αἰτίας τῶν ἀνατυπώσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξ αἰτίας τῆς κατὰ τὴν κυκλοφορίαν μεγάλης ἀπωλείας τῶν πολυτιμῶν μετάλλων, ἧτις συμβαίνει ἀφθονος μ' ὄλην τὴν φιλαργυρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἧτις ὑπερβαίνει κατὰ τοὺς καταστατικολόγους πάντα ὑποθετικὸν ὑπολογισμόν. Ὁ οἰκονομολόγος Ἰακώβ ἐξέτιμησεν ἐπὶ θετικῶν δεδομένων εἰς ἓν τριακοσιοστὸν καὶ ἐξηκοστὸν ταύτην τὴν ἐτησίαν ἀπώλειαν, ὁ δὲ Μακκουλὼχ μᾶλλον ὑπερβολικῶς εἰς ἓν ἑκατοστὸν.

Ἵπολογίζων τις τὴν ἀφθονον ἐτησίαν παραγωγήν τῶν πολυτιμῶν μετάλλων, ἧτις προστίθεται εἰς τὸ ὑπάρχον ποσὸν, εὐκόλως δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ πολυτίμημα μέταλλα χρόνον προΐοντος θὰ φθάσωσιν εἰς τὸσον μέγαν ἐκπεσμόν, ὥστε δυσκόλως νὰ ἐκπληρωθῶσι τὰς σημερινὰς λειτουργίας των. Τὴν γνώμη ταύτην ὑποβοηθεῖ καὶ ἡ ἑτέρα σκέψις, ὅτι ἡ πρόδοδος τοῦ πολιτισμοῦ ἐλαττοῖ τὴν χρῆσιν τῶν

μετάλλων διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ χρήματος. Εἰς τοιοῦτον ὁμως ἐξευτελισμὸν δὲν εἶναι φόβος, ὡς ἐξεφράσθησάν τινες συγγραφεῖς, ὅτι δύνανται νὰ ὑποκύψωσι τὰ πολυτίμημα μέταλλα. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ ἀνόρυξις τῶν μετάλλων τούτων δεῖται δαπάνης οὐ σμικρᾶς· παρατηρήθη δὲ ὅτι ἡ βαθμικία ὑποτίμησις ἐπιφέρει τὴν παῦσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν πτωχοτέρων μεταλλείων καὶ ὁ *Economist* τοῦ Λονδίνου ὑπελόγιζε τελευταῖον, ὅτι ἡ μέχρις 20 τοῖς % ἔκπτωσις τοῦ ἀργύρου κάτω τῆς σημερινῆς ἀξίας του ἠθελε σταματήσει τὴν περαιτέρω παραγωγήν καὶ αὐτῶν τῶν πλουσιωτάτων μεταλλείων τῆς Καλλιφορνίας. Δεύτερον δὲ ἡ παραμικρὰ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας τῶν πολυτιμῶν μετάλλων συνεπάγεται κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πυραμίδος τοῦ *Jean Babilste Say* τὴν χρῆσιν των καὶ πρὸς ἄλλους σκοποὺς, τῆς τε πολυτελείας καὶ μηχανικούς· καθόσον ἡ βαθμιαία ἐλάττωσις τῆς τιμῆς πράγματός τινος αὐξάνει τὴν κατανάλωσιν καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ζήτησιν του καθ' ὃν λόγον πλατύνει ἡ πυραμὶς ἀπὸ τὴν κορυφὴν πρὸς τὴν βάσιν της. Κατὰ συνέπειαν εἶναι μᾶλλον χιμαιρικὸς ὁ φόβος τοῦ ἐπ' ἀπειρόν ἐκπεσμοῦ αὐτῶν. Τελευταῖος δὲ λόγος κατὰ τοῦ εἰρημένου φόβου εἶναι καὶ τὸ ὅτι, ναὶ μὲν περιττεῖται τὸ μεταλλικὸν ὄπισσον ἐν Ἑυρώπῃ, ἀλλ' ἴστανται κεχρηνόμενα ἀπειρα ἑκατομμύρια τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, τὰ ὁποῖα ὀλονὲν ἄρχονται τὸ πρῶτον στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ὅπερ ἔχει ἀνάγκην τῆς μεγαλύτερας ποσότητος τῶν μετάλλων διὰ τὴν νομισματικὴν κυκλοφορίαν. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἀρξάμενος ταχὺς ἐκπεσμοῦ τοῦ ἀργύρου φαίνεται μᾶλλον συνέπειαν τῆς ἀποφάσεως τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας νὰ διατηρήσῃ μόνην τὴν ἐκ χρυσοῦ βάσιν· τιθεμένου δὲ ὡς ἐκ τούτου ἡμίσεος δισεκατομμυρίου φράγκων ἀργύρου ἐκτὸς τῆς γερμανικῆς κυκλοφορίας, ἐπόμενον εἶναι νὰ ἐπέλθῃ μέγας κλονισμὸς εἰς τὴν τιμὴν του μεχριστότου ἀπορρόφηθῆ ὅπωςδῆποτε εἰς τὴν παγκόσμιον κατανάλωσιν. Παρεκτὸς τῆς Γερμανίας συνετέλεσεν εἰς τὸν ἀνωτέρω ἐκπεσμόν ἡ ἐν γένει τάσις καὶ ἄλλων ἐθνῶν πρὸς παραδοχὴν ἐνιαίας ἐκ χρυσοῦ βάσεως, ὁ περιορισμὸς τῆς νομισματοποιήσεως τοῦ ἀργύρου ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰς τὴν λατινικὴν ἔνωσιν τοῦ 1865, καὶ ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀφθονος παραγωγή τῶν ἐν Ἀμερικῇ μεταλλείων, ἀφοῦ, κατὰ τὸν *Economist*, ἡ ἐτησίαι παραγωγή τοῦ ἀργύρου ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, περιστρεφόμενη κατὰ μέσον ὄρον εἰς μόνον 40,000 λίρ. στερλίνας περὶ τὰ μέσα τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος, ἔφθασε 2,500,000 τὸ 1870 καὶ 7,000,000 τὸ 1874.

Ἡ διαφορά τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς τῶν δύο πολυτιμῶν μετάλλων συνίσταται κυρίως εἰς δύο τινά· ὁ μὲν χρυσὸς εὔρηται εἰς κόνιν ἢ μι-